CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny** **TEST DIAGNOSTYCZNY**
Przedmiot:	**Język polski** **Arkusz 1.** **Test *Język polski w użyciu*** **Test historycznoliteracki**
Poziom:	**Poziom podstawowy**
Formy arkusza:	MPOP-P1-100, MPOP-P1-300, MPOP-P1-400, MPOP-P1-660, MPOP-P1-Q00, MPOP-P1-K00, MPOU-P1-100
Termin egzaminu:	9 grudnia 2024 r.
Data publikacji dokumentu:	13 grudnia 2024 r.

Ogólne zasady oceniania rozwiązań zadań w części testowej

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również odpowiedzi nieprzewidziane jako rozwiązania przykładowe w zasadach oceniania.

1. Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
2. Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
3. Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytat, to jest oceniana na 0 pkt.
4. Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
5. Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
6. W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.
7. W przypadku rozwiązania zawierającego treści obraźliwe, wulgarne lub propagujące postępowanie niezgodne z prawem zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca oceny tego rozwiązania, np. cała odpowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej[1]	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega postawa *naiwnego realisty* na podstawie 2. akapitu tekstu 2.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Z wyjaśnienia musi wynikać, że postawa naiwnego realisty <u>wyraża się w przekonaniu</u> o subiektywnym widzeniu świata jako zgodnym z rzeczywistością / prawdziwym.

Przykładowe odpowiedzi[2]

- Postawa naiwnego realisty polega na przekonaniu, że świat jest taki, jakim go dana osoba postrzega/doświadcza.
- Ta postawa polega na przypisywaniu światu cech własnej świadomości.
- Z naiwnym realizmem mamy do czynienia wtedy, gdy jednostka przypisuje jakiejś rzeczy właściwości, które tylko w jej osobistym mniemaniu pasują do tej rzeczy.

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […].

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024, poz. 1019).

[2] W niniejszym dokumencie przykładowe odpowiedzi zawierają również oryginalne rozwiązania zdających.

8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega *matematyczność przyrody* na podstawie tekstu 1.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.
Nie uznaje się za poprawną odpowiedzi ograniczającej się do stwierdzenia, że *matematyczność przyrody* polega wyłącznie na opisywaniu świata w języku matematyki.

Przykładowe odpowiedzi
- Polega na tym, że zjawiska przyrody można badać za pomocą matematyki.
- Na tym, że w fizycznym świecie istnieją odpowiedniki matematycznych struktur, dzięki czemu możemy poznawać świat z zastosowaniem metod/badań teoretycznych.
- Polega na poznawaniu świata przyrody empirycznie i za pomocą teorii matematycznych.
- Matematyczność przyrody jest właściwością, która sprawia, że naturę można badać za pomocą struktur matematycznych weryfikowanych empirycznie.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania
2 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie na podstawie obu tekstów.
1 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie na podstawie jednego tekstu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 punkty

- Nie, gdyż Łukasz Lamża twierdzi, że odwzorowanie świata w malarstwie jest lepsze od odwzorowania matematycznego. Natomiast Sebastian Szybka uważa, że tylko matematyka potrafi odkrywać nowe pojęcia, a nie da się namalować czegoś, co nie jest przetworzeniem tego, co znane.
- Nie. W pierwszym tekście odwołanie do malarstwa potwierdza tezę, że wyobraźnia człowieka jest ograniczona i tylko matematyka może stworzyć nowe/oryginalne pojęcia. Z kolei w tekście Lamży odwołanie do malarstwa potwierdza przekonanie, że świat nie jest matematyczny.
- Nie. W tekście Szybki odwołanie do obrazów Boscha potwierdza przekonanie, że matematyka daje człowiekowi możliwości odkrywania nowych zjawisk. Z kolei w tekście Lamży odwołanie do malowania krajobrazów potwierdza przekonanie, że malarstwo lepiej odzwierciedla świat niż matematyka.
- Odwołanie do malarstwa w obu tekstach ilustruje różne przekonania o matematyce. Szybka, przywołując obrazy Boscha, wskazuje na wyjątkowość matematyki jako sposobu poznania świata. Tymczasem Lamża, odwołując się do malarstwa, podważa przekonanie, że świat jest matematyczny.

Zadanie 4. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 3) […] rozpoznaje środki językowe […] zastosowane w tekstach […]. SP, klasy VII i VIII I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 4) rozpoznaje w tekście […]: neologizm […].
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów […] nieliterackich.	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 7) rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym […]. SP, klasy VII i VIII II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Uczeń: 1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje […] słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe […]) […].

Zasady oceniania
2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – jedna poprawna odpowiedź lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PFP

Zadanie 5. (0–4)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza […] informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, kl. IV–VI I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w […] tworzeniu własnych wypowiedzi. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji […].
III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych […] w wypowiedziach […] pisemnych.	2. Mówienie i pisanie. Zdający: 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, za znajomością jej funkcji językowej […]; 5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: […] notatka syntetyzująca.

Zasady oceniania notatki syntetyzującej
Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Treść

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście ALBO notatka przedstawia niepełne stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/ rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną	

	i zorganizowaną całość	całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna
1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).
0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwaga.
Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ (Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ, DYSGRAFIĄ)	
Treść (0–3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 7–8 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0–1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe. 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. **Uwaga.** Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię albo dysgrafię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.

Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki

1) Stanowiska autorów tekstów

a) Stanowisko autora tekstu 1., np.
- Matematyczność jest cechą świata.
- Struktury matematyczne odpowiadają strukturom fizycznego świata.

b) Stanowisko autora tekstu 2., np.
- Matematyczność nie jest cechą świata.
- Matematyka służy do opisu świata, co nie oznacza, że świat składa się z matematycznych struktur/znaków/symboli.

2) Zestawienie stanowisk, np.

Z zestawienia stanowisk może wynikać:

- tekst 1.: matematyczność przyrody jako zasada funkcjonowania świata; tekst 2: znaki matematyczne jako język służący do opisu świata, a nie cecha świata
- tekst 1.: struktury matematyczne trafnie odwzorowują fizyczny świat; tekst 2.: istnieją lepsze sposoby odzwierciedlania świata niż odwzorowywanie matematyczne.

Uwaga.

Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 punkty za treść

- W tekstach przedstawiono odmienne poglądy na temat matematyczności świata. Według Szybki świat jest matematyczny, ponieważ można poznawać przyrodę za pomocą analizy matematycznych struktur, a nie tylko empirycznie. Te struktury mogą posłużyć do odkrywania nowych pojęć i teorii. Lamża zgadza się z Szybką, że świat można wyrazić w języku matematyki. Według niego nie uprawnia to jednak do założenia, że świat jest matematyczny, tzn. składa się z matematycznych symboli. Autor tekstu 2. uważa, że świata nie sposób w pełni poznać i określić, jaki jest. [82 wyrazy]
- Przedmiotem rozważania w obu tekstach jest zagadnienie matematyczności świata. Zarówno Sebastian Szybka, jak i Łukasz Lamża zgadzają się, że rzeczywistość można opisać w języku matematyki. Jednak zdaniem Szybki struktura świata jest matematyczna i dlatego można ją odkrywać za pomocą reguł matematycznych. Tymczasem Lamża uważa, że przekonanie o matematyczności świata jest tylko wytworem ludzkiego umysłu, ma zatem charakter subiektywny. Jego zdaniem matematyka nie jest jedynym narzędziem odzwierciedlania świata. [67 wyrazów]
- Sebastian Szybka i Łukasz Lamża zajmują się w swoich tekstach kwestią matematyczności świata. Szybka pojmuje matematyczność jako nieodłączną cechę świata, która sprawia, że da się go badać za pomocą teorii fizycznych bazujących na obliczeniach matematycznych. Lamża natomiast – choć dostrzega ważną rolę matematyki w poznawaniu świata – uważa inaczej: że świat nie jest matematyczny, ponieważ wzory matematyczne to twory abstrakcyjne, których w rzeczywistości nie ma. Zauważa też, że sztuka i literatura także dają nam narzędzia do opisu świata i przewidywania zdarzeń. [79 wyrazów]

Zadanie 6. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury […] światowej. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]; 14) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst […] filozoficzny […]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 4) charakteryzuje główne prądy filozoficzne […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie, jakiej rady udziela podmiot liryczny, ORAZ podanie nazwy prądu filozoficznego.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, jakiej rady udziela podmiot liryczny, ALBO podanie nazwy prądu filozoficznego.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Rada, np.:

- Człowiek powinien zachować równowagę wewnętrzną wobec pozytywnych i negatywnych wydarzeń.
- Zachowanie równowagi w myśleniu w różnych/zmiennych okolicznościach życiowych.
- Trzeba zachować spokój wobec dobrych i złych chwil w życiu, ponieważ ostatecznie czeka nas śmierć.

Nazwa prądu filozoficznego: stoicyzm

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie roli poezji.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Poezja ma zapewniać poecie/dziełom nieśmiertelność.
- Poezja ma zachować pamięć o poecie.
- Rolą poezji według Jana Kochanowskiego jest zapewnienie pośmiertnej sławy.
- Podmiot liryczny uważa, że poezja może uczynić twórcę nieśmiertelnym – on sam umrze, ale jego dzieła mogą być wieczne.

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury […] światowej oraz umiejętność mówienia o nich […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki. SP, kl. VII–VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) interpretuje dzieła sztuki ([…] grafika […]).

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu dwóch elementów graficznych w kontekście problematyki komedii *Skąpiec*.
1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu jednego elementu graficznego w kontekście problematyki komedii *Skąpiec*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- **Głowa jako moneta** – symbol głównego bohatera (Harpagona) owładniętego pragnieniem gromadzenia pieniędzy.
- Bohater sztuki Moliera ma trudny charakter, bo wszystkich podejrzewa, że chcą zawładnąć jego majątkiem. Tym tłumaczy się jego **mimika** ukazana na plakacie.
- Skąpstwo Harpagona zostało na plakacie podkreślone poprzez **skontrastowanie kolorystyki**, tj. złotej głowy z czarnym ascetycznym strojem postaci. Harpagon oszczędnie prowadził gospodarstwo domowe, przesadnie ograniczał wydatki.
- **Czerwone tło** – symbol kłótni i sporów bohaterów z tytułowym skąpcem, np. Kleanta z ojcem o Mariannę.

- **Kryza/kołnierz** jest symbolem statusu społecznego – Harpagon chciał podkreślić przynależność do wyższej klasy.
- Staroświecka **kryza** noszona przez Harpagona dowodziła jego przesadnej oszczędności.
- **Kryza** wydaje się odcinać głowę skąpca (jego umysł) od tułowia (siedziby serca), co może oznaczać, że Harpagon nie kieruje się uczuciami – zaślepiony żądzą pieniądza w sposób bezwzględny traktuje swoje dzieci (np. córkę, na której chce wymusić zamążpójście wbrew głosowi jej serca).

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wykazanie na podstawie fragmentu i całej powieści *Lalka*, że działania Zasławskiej były zgodne z założeniem pracy organicznej.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Celem pracy organicznej było wzmacnianie społeczeństwa polskiego poprzez podnoszenie jakości życia – zwłaszcza ludzi ubogich. Prezesowa Zasławska za życia systematycznie pomagała najbiedniejszym. Jej działania miały na celu stworzenie ludziom ubogim warunków do rozwoju, podnoszenie jakości życia poprzez opiekę, wychowanie, a nawet edukację – przekazała swój majątek na szkółki.
- Praca organiczna to działania polegające na współpracy różnych warstw społecznych mające na celu rozwój społeczeństwa jako całości. Zasławska finansowała instytucje poprawiające jakość życia ludzi słabszych i ubogich. Zapewniła w swoim majątku opiekę i wychowanie dzieciom chłopskim, odpowiednie warunki życia mieszkańcom. Pozostawiła po sobie pieniądze na cele dobroczynne.

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i uzasadnienie na podstawie *Lalki*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Nie. Praca organiczna polegała na dbaniu o rozwój kraju, warstw społecznych. Natomiast celem działalności dobroczynnej Izabeli Łęckiej było zaistnienie w życiu towarzyskim / zaznaczenie swojej pozycji społecznej.
- Działalność dobroczynna Łęckiej nie miała charakteru pracy organicznej, ponieważ bohaterka nie była zainteresowana systemową zmianą losu ubogich. Ograniczała się do udziału w kwestach dobroczynnych w celu np. zaprezentowania nowej kreacji.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 5) interpretuje treści […] symboliczne utworu literackiego; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
PP

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie, czym jest forma i jak wpływa ona na człowieka, ORAZ zilustrowanie odpowiedzi sytuacją z *Ferdydurke*.
1 pkt – poprawne wyjaśnienie, czym jest forma na podstawie fragmentów *Ferdydurke*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

- Forma to narzucenie jakiejś społecznie określonej roli. Józio postanawia zostać pisarzem. Doświadcza krytyki profesora Pimki, który z pozycji autorytetu recenzuje jego dzieło i narzuca mu formę bycia uczniem. To powoduje, że Józio nie może być autentyczny, a więc forma go ogranicza.
- Forma to postawa, którą człowiek przyjmuje, np. Młodziakowie weszli w formę nowoczesności. Sztuczność ich zachowań została zdemaskowana przez Józia. Za sprawą jego intrygi okazało się, że Młodziakowie nie są tak nowocześni – oburzyła ich obecność Kopyrdy i profesora Pimki w sypialni Zuty.
- Forma to narzucony konstrukt społeczny, swego rodzaju stereotyp czy maska. Forma wpływa na człowieka destrukcyjnie. Jednym z przykładów jest lekcja języka polskiego, podczas której nauczyciel traktował uczniów jako istoty mało inteligentne i bez praw do posiadania własnych poglądów czy opinii.

Zadanie 12. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo eksterminacji* ORAZ przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo rabunkowej eksploatacji*.

1 pkt – poprawne podanie przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo eksterminacji* ALBO przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo rabunkowej eksploatacji*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Obóz koncentracyjny jako *przedsiębiorstwo eksterminacji*, np.:

- Tadek uczestniczy w tzw. rozładowywaniu wagonów regularnie przywożących ludzi, co przypominało taśmę produkcyjną w fabryce.
- W czasie selekcji ludzi z transportu esesman – niczym księgowy – skrupulatnie liczył i zapisywał, ilu z nich przeznaczono na śmierć.

Obóz koncentracyjny jako *przedsiębiorstwo rabunkowej eksploatacji*, np.:

- Rabowanie przybywających do obozu ludzi odbywa się zgodnie z procedurami: dla Niemców są przedmioty cenne, a dla więźniów pracujących przy rozładunku wagonów – jedzenie.
- Obóz koncentracyjny można zaliczyć do przedsiębiorstw rabunkowej eksploatacji, co przedstawia wykorzystywanie więźniów do pracy niewolniczej przy rozładowywaniu transportu.

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]. II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny […] słowotwórstwa […] w interpretacji tekstów […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, jaki stosunek do aktu tworzenia wyraża utwór Mirona Białoszewskiego.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Użyte w wierszu sformułowanie *słów niepotraf* może oznaczać, że pisanie wierszy jest trudne.
- Wiersz wyraża trudy tworzenia. Tytuł *mironczarnia* oznacza męczarnię Mirona, który męczy się aktem tworzenia.

Zadanie 14. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]; 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne; 14) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst […] historyczny, polityczny, [...] egzystencjalny. II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji […] w interpretacji tekstów […].

Zasady oceniania

2 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie odnoszące się do refleksji na temat wolności wyrażonych w obu utworach.

1 pkt – poprawne określenie refleksji na temat wolności wyrażonej w utworze Ignacego Krasickiego ALBO poprawne określenie refleksji na temat wolności wyrażonej w utworze Juliana Kornhausera.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt

Refleksja na temat wolności jest różna. W bajce Ignacego Krasickiego wolność jest najważniejszą wartością dla tych, którzy ją utracili. Z utworu Juliana Kornhausera wynika, że osoba, która doświadczyła zniewolenia, nie potrafi cieszyć się wolnością ani też z niej korzystać.